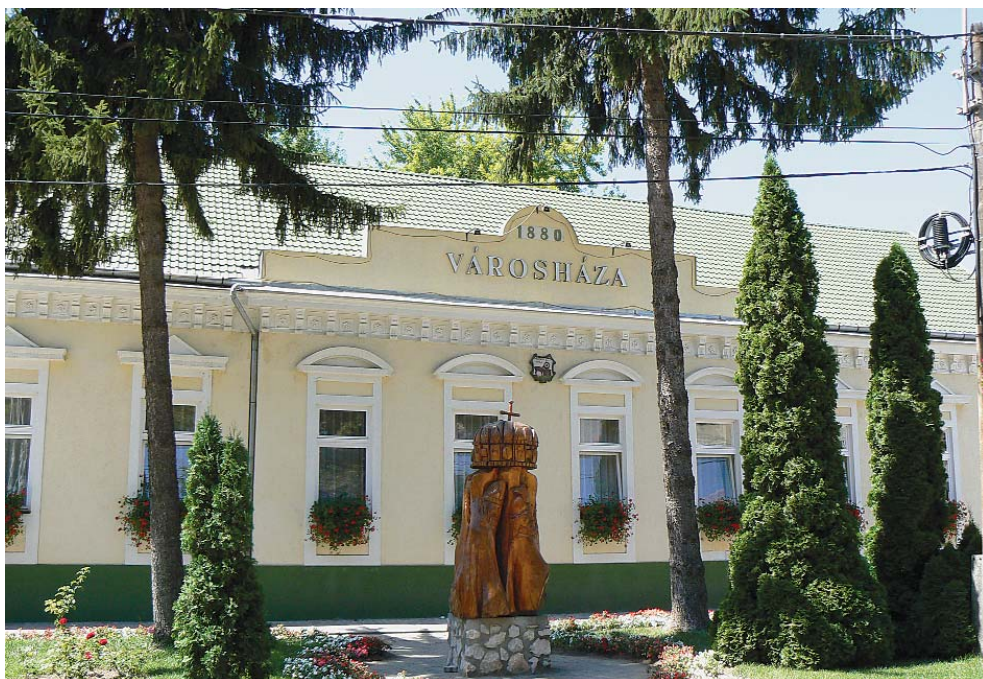

Ünnepi melléklet

Kiadja: Mélykút Nagyközség Önkormányzatának Művelődési Háza és Fenyő Miksa Könyvtára

Felelős szerkesztő: Börsökné Kiss Erzsébet Cím: Mélykút, Petőfi tér 2.

MÉLYKÚT VÁROS!

Egy kicsit még új, de legyen ez minden Mélykút szerető emberek szívét melengető kifejezés. Nagy utat jártunk be az 1700-as évektől ezidáig! Azt gondolom, hogy egy településnek a városi cím elnyerése történelmi esemény. Mindannyian, akik most Mélykúton lakunk, történelmet írunk. De ne feledkezzünk meg ősainkről sem: apáink, anyáink ápolták gyermekeikben,

bennünk azt a tudatot, hogy érdemes küzdeni, érdemes összefogni, érdemes a települést gyarapítani, szebbé tenni. Önmagunknak tettük. A templom, az óvoda, az iskola, az orvosi rendelő, a sportolási és művelődési színterek, a fürdő, a piactér, az üzletek, a közterek, a temetők, az utcák, a közlekedési megállók, a parkok és még sok más, mind-mind az itt élt vagy az itt élő mélykúti ember kétkezi munkájának és bölcs gondolkodásának eredménye. A mélykúti ember még a legnehezebb időkben is igényes volt környezetére, a rendre, a tisztaságra. Emlékezzünk csak vissza az egyszerű, de takaros kis parasztházakra. Amikor nem múlhatott el úgy a mélykúti búcsúra való készülődés, hogy a házakat ne meszelték volna körbe, az udvart, a kertet, különösen a ház előtti virágoskertet ne tették volna rendbe. Ilyen téren is van mit tanulnunk ősainktól! Készüljünk mi is nagy szorgalommal a közelgő ünnepre.

Köszönöm minden Mélykútért fáradozó embernek a segítségét, támogatását!

Folytatás a 2 oldalon

Régi Mélykút – képeslapokon

Folytatás a címloldalról

A történelemlények – Mélykút esetében – a jövőben erről mindig meg fognak emlékezni. Ennek az eseménynek mi most a saját életünk alakulása szempontjából vagyunk tanúi. Nagyon sokan kérdezik: Hogyan lesz igazi város a mi városunk, Mélykút?

Erre az a válaszom: tőlünk függ, hogyan töltjük meg tartalommal, hogyan tesszük otthonosabbá az elkövetkező évtizedekben a mi kis városunkat.

Az, hogy város lett Mélykút, nem jelent egy csapásra minőségi változást. Egy település életében a várossá válás a fejlődésnek egy állomása lehet. A lehetőségekkel pedig élni kell! Ez elismerése egy hosszú, folyamatosan jó színvonalú fejlődésnek. Számomra először 6 évvel ezelőtt, 2002-ben adatott meg az a lehetőség, hogy ennek a fejlődésnek vezetője és azóta immár további folytatója legyek. Az önkormányzatiság az én fellegásban azt is jelenti, hogy összefogni a települést, világos célokat kitűzni és ezek megvalósításához a lakosság többségének támogatását megszerezni.

Az eddigi eredmények annak köszönhe-

tők elsősorban, hogy az önkormányzat megpróbált olyan célokat megfogalmazni,

Mélykút város!

amelyek a lakosság többsége számára elfogadhatók voltak. Ennek eredményességét az bizonyítja, hogy az itt élők többsége anyagilag is támogatta azokat a beruházásokat, melyek településünket komfortosabbá tették. Többek között ezek voltak a telefonhálózat építése, valamint a földgázberuházáshoz és a szennyvízelvezető hálózat építéshez befizetett hozzájárulások. A városi cím elnyerésével nem befejeződött valami, hanem elkezdődött!

Még akkor is, ha ez a nagyszerű dolog egy igazi mérföldkő. Elkezdődött ugyanis

egy olyan új időszámítás lakóhelyünk életében, ami minőségileg más gondolkodást kíván meg a város vezetésétől, de az itt lakóktól is. Rajtunk, mélykútiakon múlik, hogy ezt a címet a jövőben milyen tartalommal töltjük meg! A városi cím nem hoz számunkra egy csapásra és automatikusan semmit. Nekünk kell tovább folytatnunk a munkát annak érdekében, hogy még élhetőbbé tegyük településünket.

A magam részéről ígérem, hogy lehetőségeimhez és képességeimhez képest mindent megteszek azért, hogy az elkövetkezendő időben is fejlődjön városunk, az egyre nagyobb és sokrétűbb kihívásoknak mindig megfeleljünk. Ehhez kérem valamennyi mélykúti polgár támogatását. Szeretném megköszönni mindenkinek, aki elfogadta elképzeléseimet és támogatta megvalósításukat. Elsősorban köszönöm a választók bizalmát, hogy négyévente erőt adtak az újabb és újabb feladatok elvégzéséhez. Ezt a bizalmat, úgy érzem, nem kihasználtam, hanem használtam Mélykút fejlődése érdekében.

Köszönöm mindazon önkormányzati képviselő segítségét, akik az elmúlt években a képviselő-testületi üléseken megértették azokat az előterjesztéseket, melyeket most várossá vált nagyközségünk fejlődése érdekében tettem, és szavazatukkal támogatták azokat. A képviselő-testület többségének támogatása nélkül nem számolhatnánk most be a városi cím elnyeréséről. A konkrét intézkedések meghozatalához az ő szavazatuk kellett. Külön szeretném megkö-

szönni azon országgyűlési képviselőknek a munkáját, akik segítettek és támogatták településünk céljainak megvalósítását. Köszönet illeti mindazon döntéshozókat, akik a beadott pályázataink (pl.: iskola és óvoda világításának és fűtésének korszerűsítése, Öreg Otthonának bővítése, utcák szilárd burkolattal való javítása, önkormányzati intézmények akadálymentesítése) útját egyengették vagy közreműködtek azok Mélykútnak ítéltetéséhez. Az ő támogatásuk nélkül nem tudtuk volna megvalósítani elképzeléseinket, bármilyen jók is voltak. Ezek a döntések vezettek el oda, hogy településünk ma már valóban város. A jövőre nézve fontos, hogy a továbbiakban sem szabad elkényelmesednünk, hiszen az élet újabb és újabb kihívásokat alkot. Városunkkal szemben az itt lakók, és a környező te-

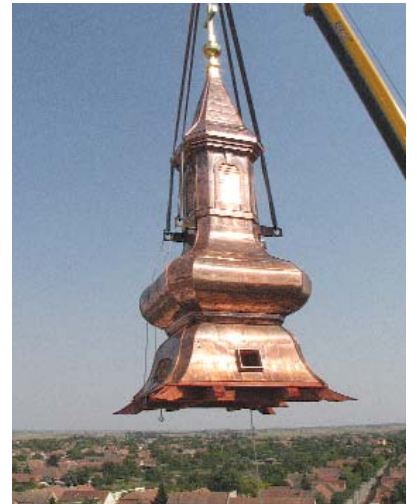

lepüléseken élők is elvárásokat fognak megfogalmazni. Az itt élők azt, hogy még komfortosabb, még szebb legyen, még élhetőbb legyen Mélykút, a környezetünkben élők pedig, hogy városként az ő számukra is adjunk mintát, és azok eléréséhez segítséget is. Ezeknek az elvárásoknak a nagysága egyelőre még ismeretlen, de számolnunk kell velük.

Végezetül kívánom, hogy Mélykút a városok között is találja meg helyét. Legalább úgy fejlődjön, mint eddig, és néhány év múlva hasonló eredményekről számolhasson be a város akkori vezetése. Ehhez minden itt élő és leendő mélykúti polgárnak erőt és kitartást, családjuknak pedig jó egészséget, sok boldogságot kívánok.

Isten áldja Mélykút városát!

Gelányi János polgármester

„Mélykút a világ közepe...”

(FENYŐ MIKSA IRODALMÁR, A NYUGAT SZERKESZTŐJE, ÍRÓ)

A Duna-Tisza közének a Baja–Szeged vonaltól délre eső része, így Mélykút is a honfoglalás korától magyarlakta vidék, a középkorban gazdag, viszonylag sűrűn települt táj volt. A 13. században Bács és Bodrog megyék már léteztek. A török elől menekülő délszláv népcsoportok (szerbek, bunyevácok, sokácok) a 15. században kezdtek beszivárogni a Bácska területére. Mélykút az 1572-es kamarai összeírásban szerepel először. Területét a török idők előtt fokozatosan elmagyarosodó kunok lakták. A területet az Oszmán Birodalom elfoglalta a 16. században. A török uralom idején a Szegeci szandzsák része volt. A legnagyobb szerb beköltözés 1691-ben történt, a leverett törökellenes felkelés után, Csernovics pátriárka vezetésével. Magyar lakossága a 16. sz. elejétől folyamatosan pusztult vagy északra vándorolt, és Buda elcsúszásától (1541) a zentai csatáig (1697) tartó hódoltság ideje alatt majdnem teljesen eltűnt a tájról. 1572-1590 évekre tehető az újbóli letelepedések ideje. 1699-től a Habsburg Birodalom által létrehozott Bácska régió részévé vált. Ebben az időben Mélykút a Czobor család bajai uradalmához tartozott. 1699-ben a községet 21 adófizető polgár és 5 fiú lakja. A lakosság jellemzően állattenyésztéssel, kisebb részt földműveléssel foglalkozott. A kis létszámú település a Rákóczi szabadságharc idején újra elnéptelenedett. 1724-1729-ig gróf Czobor Ádám Márk uradalma volt. Az 1729-es oklevél ismét már „pagus”, lakott helynek tünteti fel. Gyakran cserélődtek a tulajdonosok és a bérlők (Bezdeky Ignác Jakab, Haimlerle János Farkas). 1731-ben katolikus magyarok érkeznek a településre. 1751-91 között a Tiszai Koronauradalomhoz tartozott.

1750-1841-ig a Grassalkovich család uradalma, s a jelenlegi templomot is az ő jóvoltukból kezdték építeni. A templom alapját 1761-ben rakták le, ezzel a község új központi magot kapott. Az idők folyamán a fejlődés ehhez alakult, a község elnyerte mai arculatát. 1760-tól a szabadkai barátok vezetése alatt „adminisztratura” lett. A hívek már 1764-től kezdve használták, fel is szentelték, de az építkezést csak 1768. július 30-ra fejezték be. Ekkor ezer fő élt a településen.

A 18. század elején visszaállították a két régi vármegyét, de 1802-ben összevonták Bács-Bodrog vármegyévé. Mélykút lakos-

ság száma az 1810-es években 3 ezer körüli. Tíz évvel később már 4 ezren lakták a falut. Az 1830-as években gr. Zichy Ferraris Bódog vezeti az uradalmat és a lakosság ez időben eléri a 4,5 ezret. 1849 után a jobbágyok megváltották az ingatlanokat, így birtokokhoz jutottak.

1849-1860 között Bács-Bodrog megyét a szomszédos bánági megyékkel, kamarai kerületekkel és határvidékekkel Szerb Vajdaság és Temesi Bánág néven külön közigazgatási egységgé szervezték, és közvetlenül Bécsből kormányozták. Ezt követően indult el a térség modernizálása, a gazdaság látványos fejlődése, ami a népesség számának (1870 és 1880 közötti 15,7%-os) növekedésében is visszatükröződött.

1918-ban Bács-Bodrog vármegye déli, nagyobbik részét elfoglalta, majd magához csatolta a Jugoszlávia. 1918-1922 között Bács-Bodrog egy megye volt a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság területén belül, székhelye Újvidék. A Magyarországnak meghagyott, a jánoshalmi járáshoz tartozó Mélykút települést is magába foglaló kis rész székhelye Baja volt. 1920-1940 között Jugoszlávia déli vidékeiről nagy számú telepes vándorolt be a Bácskába. Mélykút népességszáma is dinamikusan nőtt a 1920 és 41 között, nem utolsósorban a tanyai lakosság számának növekedése miatt.

A II. világháború előtt Bács-Bodrog vármegye kiegészült a déli, elszakított területekkel, amikor a Magyar Királyság hadserege bevonult Jugoszlávia északi részére (ezzel visszakért az úgynevezett Baranyai Háromszög, Baranya vármegye délkeleti része, és a Muravidék).

A II. világháború súlyos véráldozatokat követelt a településtől. A zsidó származású lakosságot deportálták és jelentős volt a hadműveletek során életüket veszített mélykúti férfiak száma is. Ennek ellenére a menekültek áttelepülése miatt a település népességszáma a háborús időszakban is közel 7%-kal növekedett és 1949-ben érte el maximumát.

A II. világháború után visszaálltak a trianoni határok, Bács-Bodrog vármegye déli része újra Jugoszlávia területéhez tartozott, az északi része pedig 1950-ben egyesült Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye déli részével. Azóta a magyarországi részt Bács-Kiskun megyének nevezik és Magyarország legna-

gyobb megyéje. Baja elvesztette korábbi megyeszékhelyi státuszát, az új megyeszékhely pedig Kecskemét lett.

Az 1950-es közigazgatási átszervezést követően a bácsalmási járáshoz tartozott, majd 1962-ben a kiskunhalasi járáshoz sorolták. 1970. január 1-vel nagyközségi tanácsná nyilvánították. A járási rendszer felbomlását és a városkörnyéki igazgatás elindulását követően, 1984-től a kiskunhalasi városkörzet része lett. A rendszerváltáshoz önálló tanácsi székhelyként érkezett el és 1990-ben megalakult a nagyközségi önkormányzat.

A földosztás következtében még tovább nőtt a tanyás népesség száma, ám a szövetkezetesítés ennek a folyamatnak véget vetett. Az ötvenes évektől elindult a település népességszámának csökkenése. A legdrasztikusabb visszaesés az 1980-90 közötti időszakot jellemezte, amikor is közel ezer fővel (13,6%-kal) csökkent a település népességszáma. Ekkorra a külterületi népesség száma már csak 76 fő. Egyetlen külterületi lakott hely maradt meg, az Öregmajor.

Mélykútra kialakulásától az uradalmi gazdálkodás volt jellemző. A 17-18. században a bajai Czobor család birtoka volt, 1750-1841-ig a Grassalkovich család uradalma. 1849 után a jobbágyok felszabadításával több kisebb birtok is kialakult.

1850 körül Fényes Elek leírásában Mélykút mint Bács megyei magyar falu saját postahivatallal és váltással Szabadka és Felsőszentiván között jelenik meg. 4000 katolikus és 80 zsidó lakta, parókiával, templommal, vendégfogadóval rendelkezett. Homokos, 4. osztálybeli határából 8270 kh. úrbéri szántó, 5732 kh. rét, 4529 kh. legelő, 1002 kh. homokbuckás, 520 kh. szőlő, 13916 kh. uradalmi föld Grassalkovich gróf özvegye birtokában.

A 19. század utolsó harmada Mélykút számára is a modernizációt hozta magával. 1857-ben a falu északi részén új temetőt nyitnak. 1875-ben elemi zsidó iskola létesült. 1886-ban nyílt az első gyógyszertár, 1888-ban épült a községháza és az 1893-ban létesült községi óvodát később apácákra bízta. 1888-ban megalakul a Kölcsönös Hitelszövetkezet, amely 1898-ban átalakul Mélykúti Takarékpénztárrá. 1903-ban készült el a vasút, ami jelentősen mértékben befolyásolta a település fejlődését; előbbre jutást hozott a gazdaságban. A század elején 8 szélmalom, 7 szárazmalom és egy gőzmalom működött a településen. 1909-ben alakul a Mélykúti Hitelszövetkezet. 1922-ben alakult a Földbérleti Szövetkezet és vette át a vallásalapítványi birtokokat. 1925-ben Iparoskör alakul a településen, majd a település harmadik pénzügyintézeteként a Halasi Kereskedelmi Bank nyit fiókot 1928-ban.

1900-1902-ban épült a zárda, amely 1904-1905-ben bővült. A gányói iskola 1925-ben állami támogatással készült el. 1929-ben készült el az új emeletes leányiskola és 1938-ban a fiúiskola. 1970-ben, majd 1985-ben további 6-6 tanteremmel bővült az iskola épülete. 1927-ben a település melletti tavat lecsapolták és vásártérre alakították. A mozi 1930-ban épült.

A 1949-ben avatták föl az egészségházat és a szülőotthont. Ezzel az alapellátás intézményei kialakultak.

A háború után is a település gazdasági életét a mezőgazdaság határozta meg. Erdeményes volt a szarvasmarhatartás, de jelentős volt a zöldség- és a gyümölcsstermesztés is. A földosztás során a földterülethez jutott kisparaszti réteg tanyás birtokokat hozott létre, melyben nagy szerepe volt az országban egyedülálló Földbérleti Szövetkezetnek. A Földbérleti Szövetkezet azonban nem vált az új típusú szövetkezés alapjává. A több mint félezer tanya nagy része a kollektivizálás után lassan elnéptelenedett.

A település gazdaságának szervezését látványosan és jellemzően a már hagyományokkal bíró, a helyi társadalomtól nem idegen szövetkezeti szektor vette át. Számos termelőszövetkezet alakult. A sorozatos összeolvadások után két termelőszövetkezet maradt fenn: az Alkotmány Mg Tsz (végleges formájában 1966-tól) és a Lenin Mg Tsz (végleges formájában 1976-tól). A rendszerváltás után a szövetkezetet felszámolták, a Lenin Mg Tsz Búzakalász Mg Tsz néven, átalakult struktúrával működik tovább.

A mezőgazdasági termelőszövetkezetek mellett a nagy hagyományokra visszatekintő szövetkezetek az új viszonyokhoz igazodva a II. világháború után is tovább folytatták tevékenységüket. Az 1945. október 7-én alakult Földműves Szövetkezetbe beolvadt 1949-ben a Mélykúti Tejszövetkezet. 1948. végével megszűnt a Hitel- és Földbérleti Szövetkezet, és ingatlanát a Földműves Szövetkezet vette át. Majd 1951-ben nyitotta első boltját textil-, cipő-, vas- és műszaki osztályokkal. 1956-ban létrejött a Beszerző és Értékesítő Szövetkezet, ez vette át a földműves-szövetkezettől az összes félévesítés és értékesítési tevékenységet, majd 1959. év elején egyesült a két szövetkezet és 1971-től Mélykúti ÁFÉSZ néven működött tovább.

Az ipari tevékenységet a rendszerváltás előtt az 1951-ben alakult Vegyipari Termelőszövetkezet határozza meg, ahol ládaipari termékeket, faházalemezeket, textilipari termékeket, személyvonat alkatrészeket gyártottak. A szövetkezeti háttérű gazdasági bázison a lakosság megélhetése jó színvonalon biztosítható volt. A települési szolgáltatások azonban alig tudtak előbbre lépni az 1949-es szintről. Ennek oka részint a határ közeli fekvés miatt erőszakosan visszafogott fejlesztési forrásokban, másrészt a mezőgazdasági területekre jellemző általános elvonásban keresendő.

A rendszerváltás után, a korábbi jellemzően szövetkezetek által szervezett helyi gazdaságot jelenleg 363 működő vállalkozás mozgatja. Ezek többsége jogi személyiség nélküli, 2/3-ában egyéni vállalkozás. A bejegyzett 104 gazdasági társaságból is csupán 46 bír jogi személyiséggel. A jogi személyiségű vállalkozások közül is csupán 2 foglalkoztat 50 főnél többet. A mikro- és kisvállalkozások jellemzően helyi tulajdonban vannak. A vállalkozások a még mindig jellemző mezőgazdasági termelés mellett a helyi kereskedelemben és a szolgáltatásokban tevékenykednek.

MÉLYKÚTI NAPOK • VÁROSAVATÓ ÜNNEPSÉG

21.00 Mc Haver & Tekknő
22.00 Utcabál
a Joker együttesel
23.00 Zenés tűzijáték 15 perc-
ben
23.15 UTCABÁL

KIÁLLÍTÁSOK:

Könyvtár:

• „Mélykút a világ közepe...” –
Helytörténeti dokumentum- és
fotókiállítás

• „AVE CEASAR” olvasótábori
életképek

• Maczkó János állandó kiállítás

Művelődési Ház:

• Kézimunka kiállítás

• Bácskossuthfalvi Kerámia

Műhely

• Rockenbauer Pál Természet-
járó Egyesület fotókiállítása

• Életképek fotókiállítás

Csorba-ház: Vasvári Anett grafika
kiállítása

Előzetes bejelentkezés alap- ján látogatható:

- Szvetnik Joachim Emlék ház
- Szent Joachim Katolikus Múze-
um és Helytörténeti Gyűjtemény
- Carl Sagan Csillagvizsgáló

2009. augusztus 21.

Diszkó a Béke étteremben

2009. augusztus 22.

- Köcsögös Babfőző Fesztivál,
Mondovics Vendéglő
- Nostalgia diszkó

2009. augusztus 30.

Lovasnap: A Mélykúti Lovas-
egyesület a „Bácska Kupa” fogat-
hajtás döntőjét rendezi meg.

2009. augusztus 15.

11.00 Térzene

Béke étterem terasza

- Bácskossuthfalvi Fúvószenekar

13.30 Ünnepi testületi ülés

14.00 Térzene, Központi park

- Bácskossuthfalvi Fúvószenekar

KÉZMŰVES UDVAR

CIVIL SZIGET • Petőfi tér

• Helyi vállalkozók, kézműve-
sek, civil szervezetek

14.30 Városavató ünnepség

• Városháza előtti tér, központi
park. Városavató beszédet mond:
PELCZNÉ DR. GÁLL ILDIKÓ,
a Magyar Országgyűlés alelnöke
16.00 Operett Gála a Szegedi
Nemzeti Színház művészeivel

BORUDVAR

a Csorba-ház udvarán

17.00 Helyi együttesek

- Szederinda Citerazenekar
- Mélykúti Asszonykórus
- MME Anna Táncklub
- Terno Trajo
- Terno Sherhaja

18.00 Ünnepi szentmise

Szent Joachim templom

19.00 Az események a hatósági
engedélyektől függően ugyan-
ezen helyszínen folytatódnak
tovább, vagy a művelődési ház
előtti téren

19.00 Mélykúti aerobic cso-
port • Probitas Tánccsoport

20.00 Vaskúti Ír Tánccsoport mű-
sora zenés, táncos, hangulatfo-
kózó program

2009. augusztus 16.

Mélykúti búcsú
Bajnoki labdarúgó mérkőzés

2009. augusztus 20.

- Mélykúti Napok amatőr foci-
torna (kispályás)
- 11-es rúgó bajnokság 9 órától
- Vízi vetélkedő a strandfürdő
területén (gyermek)
- Amatőr strandröplabda torna
- Tánciskolás táncház a Műve-
lődési Házban

